

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

АЙМГИЙН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН байдал

Monthly bulletin of **STATISTICS**

2019 / 3

АГУУЛГА

Хөдөлмөр

Эрүүл мэнд

Банк

Төсөв

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хөдөө аж ахуй

Аж үйлдвэр

Гэмт хэрэг

Цахилгаан холбоо

Аргачлалын тайлбар

Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал нь иргэн болон төр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын сан бүрдүүлэх, даатгуулагч өндөр наслах, хөдөлмөрийн чадвараа түр алдах, өвчлөх, ажилгүй болоход өөрт нь, тэрчлэн даатгуулагч нас барахад түүний асрамжинд байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр өгөх агуулга бүхий нийгэм, эдийн засгийн арга хэмжээ юм. Тэтгэврийн, тэтгэмжийн, эрүүл мэндийн, үйлдвэрийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний, ажилгүйдийн даатгал гэсэн төрлөөс нийгмийн даатгал бүрдэнэ.

Нийгмийн даатгалын сан нь ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах болон нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

Нийгмийн даатгалын тухай хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг даатгуулагчаар тооцно.

Тэтгэвэр нь даатгуулагчийг өндөр наслахад насан туршид нь, хөгжлийн бэрхшээлтэй болоход хөдөлмөрийн чадвар нь сэргээгдэх хүртэл, нас барахад нь түүний гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй гишүүд (хүүхэд 16 нас, сургуульд суралцаж байгаа бол 19 нас хүртэл)-ийн нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор нийгмийн даатгалын сангаас олгох мөнгөн хөрөнгө байна.

Тэтгэмж нь хөдөлмөрийн чадвараа түр алдах, жирэмслэх, амаржих, нас барах тохиолдолд даатгуулагчид нийгмийн даатгалын сангаас нэг удаа олгох мөнгөн хөрөнгө байна.

Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа шаардлагатай хүнд хуульд заасан тэтгэвэр, нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж олгох, олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн болон төрөлжсөн асрамжийн үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагааг нийгмийн халамж гэнэ.

Эрүүл мэнд

Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гаргаж авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байвал хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүйгээр амьд төрөлтөд тооцно.

Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийг тодорхойлохдоо тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулна.

Амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох хүүхдийн эндэгдлийг тооцохдоо тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд хуваана.

Эндсэн эхийн тоонд жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөх болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэн эхийг хамааруулна.

Халдварт өвчний өвчлөлийн 10000 хүнд ногдох түвшинг тооцохдоо тайлант хугацаанд амбулаторийн үзлэгээр шинээр бүртгэгдсэн нийт халдварт өвчний тохиолдлын тоог тухайн хугацааны хүн амын тоонд харьцуулна.

Мөнгө, банк

Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгийг банкнаас гадуурх мөнгө болон касс дахь бэлэн мөнгөний нийлбэрээр тооцно.

Бага мөнгө /M1/-ийг банкнаас гадуурх мөнгө болон төгрөгийн харилцах дансан дахь мөнгөний нийлбэрээр тодорхойлно.

Төгрөгийн харилцах дансан дахь мөнгийг иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төгрөгийн харилцах дансны үлдэгдлийн нийлбэрээр тооцно.

Бараг мөнгийг төгрөгийн болон гадаад валютын хадгаламж, валютын харилцах, цэвэршүүлсэн алтны харилцах, хадгаламжийн сертификатын нийлбэрээр тодорхойлно.

Төгрөг болон валютын хадгаламжийг иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төгрөг, валютын хадгаламжийн үлдэгдлийн нийлбэрээр тооцно.

Валютын харилцахыг иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын валютын харилцах үлдэгдлийн нийлбэрээр тооцно.

Мөнгөний нийлүүлэлт /M2/-ийг банкнаас гадуурх мөнгө, төгрөгийн болон валютын харилцах, хадгаламж, цэвэршүүлсэн алтны харилцах, хадгаламжийн сертификатын нийлбэрээр тооцно. Өөрөөр хэлбэл бага мөнгө болон бараг мөнгөний нийлбэрээр тодорхойлно.

Хэвийн зээл гэж төлөвлөгдсөн хугацаанд байгаа зээл, түүний хүүг ойлгоно. Хугацаа хэтэрсэн зээлийг зээл, хүүгийн хугацаа 90 хүртэл хоног хэтэрсэн зээлээр тодорхойлно. Чанаргүй зээлийг хэвийн бус, эргэлзээтэй, муу зээл буюу зээл, хүүгийн хугацаа 91-ээс дээш хоног хэтэрсэн зээлээр тооцож гаргана.

Үнэ

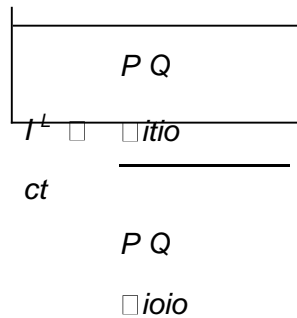
Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ) нь хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар өөрчлөгдөж буйг илэрхийлэх үзүүлэлт бөгөөд нэг өрхөөс бус нийт өрхөөр тооцогдсон үнийн дундаж өөрчлөлтийг харуулна.

ХҮИ-ийн тооцоонд хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашигладаг. Хэрэглээний сагс нь дундаж зарлагатай өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хэрэглээний

үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалт юм. Сагсанд сонгогдсон бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлтийг тооцоход бараа, үйлчилгээний тоо хэмжээ, төрөл, чанар зэргийг тогтмолоор авч үздэг.

Хэрэглээний бараа үйлчилгээний жин гэж өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувийн жин юм.

ХҮИ-ийн тооцоонд Ласпейресийн үнийн индексийн томъёог ашиглаж байна.

I_{ct}^L -t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс

t –тайлант үе, 0 – суурь үе,

P_{it} -'i' барааны тайлант үеийн үнэ,

P_{i0} -'i' барааны суурь үеийн үнэ,

Q_{i0} -'i' барааны суурь үеийн худалдан авсан тоо, хэмжээ,

$\square$ -нийлбэрийн тэмдэг

Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн 2010 оны судалгааны үр дүнгээр хэрэглээний сагсан дахь нэр төрлийг 2011 онд 329 болгон нэмэгдүүлж, (аймгуудад 214 нэр төрөл), хэрэглээний зардлын жинг шинэчилж, 2012 оны 1 дүгээр сараас эхлэн хэрэглээний үнийн индексийг тооцоход ашиглаж байна.

Хөдөө аж ахуйн гол нэрийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнийн мэдээг сум, аймгийн үнэ цуглуулах нэгжүүдээс сар бүр авч, сарын дундаж үнийг тооцож байна.

Хөдөө аж ахуй

Төл бойжилтын хувийг тооцохдоо бойжсон төлийн тоог нийт гарсан төлийн тоонд харьцуулж, 100-гаар үржүүлнэ. Зүй бусаар хорогдсон малын тоонд халдвартай, халдваргүй өвчин, зуд, үер ус, гал

түймэр, аянга цахилгаан зэрэг гэнэтийн аюул болон араатан, жигүүртэнд идүүлэх, гол мөрөн, худаг хавцалд унах зэрэг хариулга маллагаатай холбоотой бусад шалтгаанаар хорогдсон малыг хамруулна.

Нэгдсэн төсөв

Төсвийн орлого, зарлагын гүйцэтгэлийн мэдээг Монгол улсын Сангийн сайдын 2015 оны 1 сарын 20-ны өдрийн 7 дугаар тушаалаар төсвийн ангиллаар 2015 оны 1 дүгээр сараас эхлэн гаргаж байна. Аймгийн нэгдсэн төсвийн орлого, зарлага нь улсын төвлөрсөн төсвөөс шууд санхүүждэг төсвийн байгууллагуудын болон орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагаас бүрдэнэ.

Аймгийн нэгдсэн төсвийн орлого, зарлагын мэдээг Санхүү, төрийн сангийн хэлтсээс сар бүр гаргаж статистикийн хэлтэст ирүүлдэг.

Орон нутгийн төсөв нь татварын орлого, татварын бус орлогоос бүрдэнэ. Татварын орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийг сумдаар, татварын орлогын төрлүүдээр харууллаа. Төвлөрсөн төсвийн орлого нь улсын төсвийн санхүүжилт, татварын бус орлогоос бүрдэнэ.

Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарт нийт үйлдвэрлэл нь аж ахуй нэгжүүдийн тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ. Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн нь аж ахуй нэгжүүдийн тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

Аж ахуй нэгжүүдийг эдийн засгийн үйл ажиллагаагаар ангилахдаа НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд үндэслэсэн үндэсний ангиллыг мөрдөж байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг сар бүрийн мэдээлэлд хамруулан судалж, үйлдвэрлэлийн биет хэмжээний индексийг тооцно.

Хөдөлмөр

Эдийн засгийн идэвхитэй хүн ам (ажиллах хүч)-д тухайн цаг хугацаанд бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд ажиллах хүчээ нийлүүлж байгаа ажиллагч , нийлүүлэхэд бэлэн байгаа ажилдгүй иргэдийг хамруулна.

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ (2019 оны 03 дугаар сарын байдал)

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн

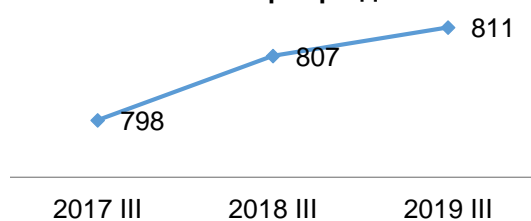
Аймгийн Хөдөлмөр, Халамжийн үйлчилгээний газарт бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 3 дугаар сарын байдлаар 811 байгаагийн 48.7 хувь нь буюу 395 нь эмэгтэйчүүд байна. Эдгээр ажилгүй иргэдийн тоо өмнөх оны мөн үеэс 4 хүнээр буюу 0.5 хувиар өсчээ.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг боловсролын түвшнөөр нь авч үзвэл 217 нь дээд, 26 нь тусгай дунд, 88 нь техник мэргэжлийн, 402 нь бүрэн дунд, 48 нь суурь, 17 нь бага, 13 нь ямар ч боловсролгүй байна хүмүүс байна.

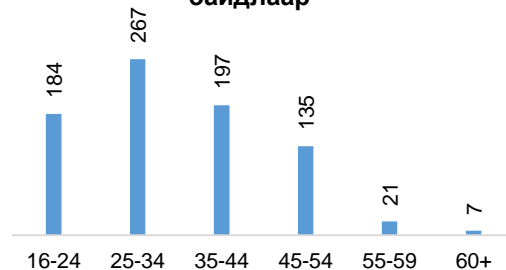
Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр, 2019 оны 3 сарын эцэст

Хөдөлмөр, Халамж үйлчилгээний газарт бүртгэлтэй ажилгүй иргэд

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, насны бүлгээр 2019 оны эхний 3 сарын байдлаар

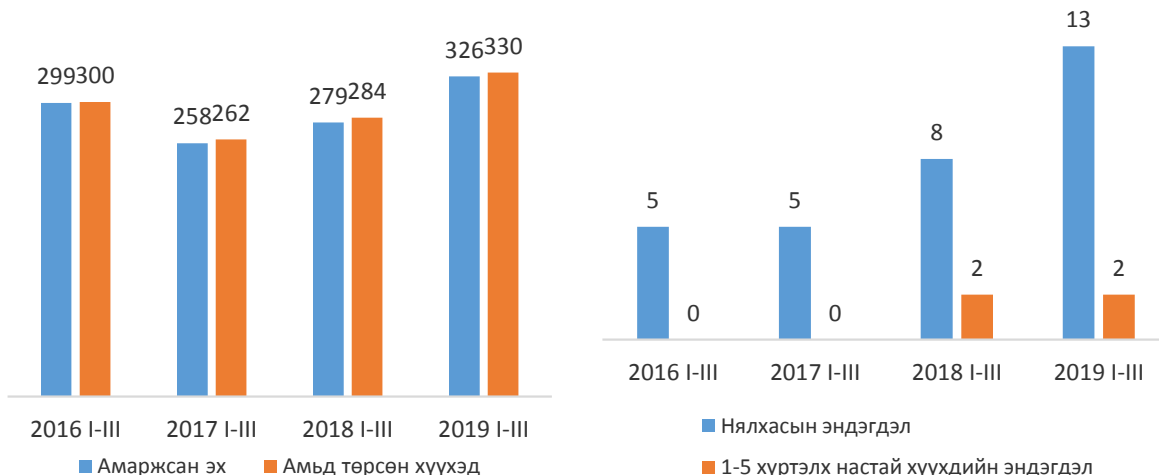

Нийгмийн халамж

Нийгмийн даатгалын шимтгэлээр 3 тэрбум 320.7 сая төгрөг, тэтгэвэр, тэтгэмж, ажилгүйдлийн санхүүжилтээр 5 тэрбум 310.0 сая төгрөг, бүгд 8 тэрбум 630.7 сая төгрөгийн эх үүсвэр төвлөрүүлж, нийт 7802 хүнд 7 тэрбум 422.4 сая төгрөг тэтгэвэр, тэтгэмжийн даатгалын сангаас 414 даатгуулагчид 315.1 сая, үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын 26.1 сая, ажилгүйдлийн тэтгэмжид бүртгүүлсэн 50 иргэнд 67.5 сая төгрөгийн зардлыг тус тус бүрэн олгожээ.

Эрүүл мэнд

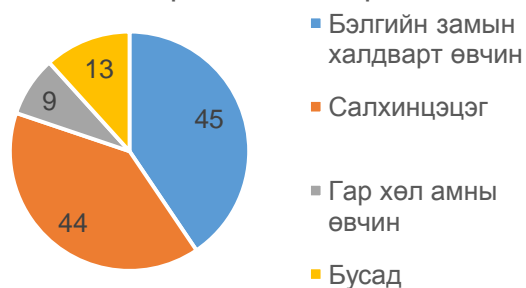
Аймгийн хэмжээнд 2019 оны 3 сарын байдлаар 326 эх амаржиж 330 хүүхэд мэнд төрлөө. Нялхсын эндэгдлийн 13 тохиолдол, 1-5 хүртэлх хүүхдийн эндэгдэл 2 тохиолдол бүртгэгджээ.

Цочмог халдварт өвчин 111 бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үеийнхээс 33.7 хувиар өссөн байна. Нийт халдварт өвчний 39.6 хувийг салхинцэцэг, 8.1 хувийг гар хөл амны өвчин, 40.5 хувийг БЗХӨ, 11.8 хувийг бусад халдварт өвчин эзлэж байна.

Халдварт өвчний төрлөөр 2019 оны 3 сарын байдлаар

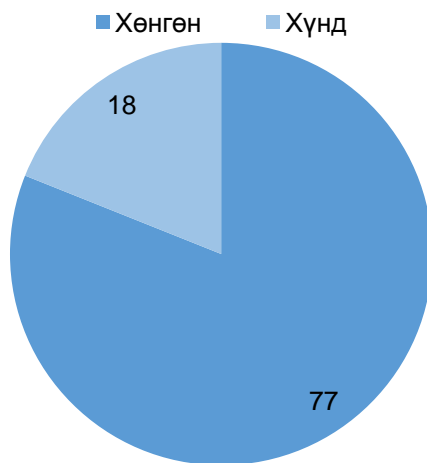
Гэмт хэрэг

Аймгийн цагдаагийн газраас ирсэн мэдээгээр нийт байгууллага, иргэдийн 159.5 сая төгрөгийн өмч хөрөнгөнд хохирол учруулж, 95 гэмт хэрэг гарч, эдгээр хэргүүдээс хулгай гэмт хэрэг 23 буюу (24.2%), залилах гэмт хэрэг 20 буюу (21.0%), хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг хэрэг 25 буюу (26.3%), бусад хэрэг 27 (28.5%) тус тус эзэлж байна.

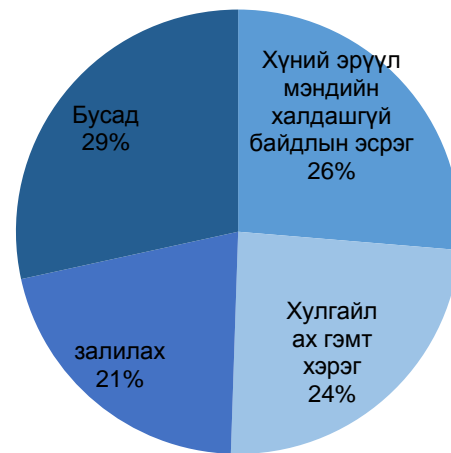
Нийт 3632 зөрчил бүртгэгдэж 3550 хүн, хуулийн этгээд 45.5 сая төгрөгийн торгууль төлсөн байна. Гэмт хэрэгт эмэгтэй 7, хүүхэд 5 холбогдож, гэмт хэргийн улмаас нас барсан 3 хүн, гэмтсэн 23 хүн, баривчлагдсан 27 хүн, саатуулагдсан 109 хүн, тээвэрийн хэрэгсэл жолоодох эрх хасуулсан 43 хүн бүртгэгджээ.

Гарсан нийт хэргийн 50.5 хувь нь Алтай хот буюу Есөнбулаг сумд гарсан хэрэг эзэлж байна.

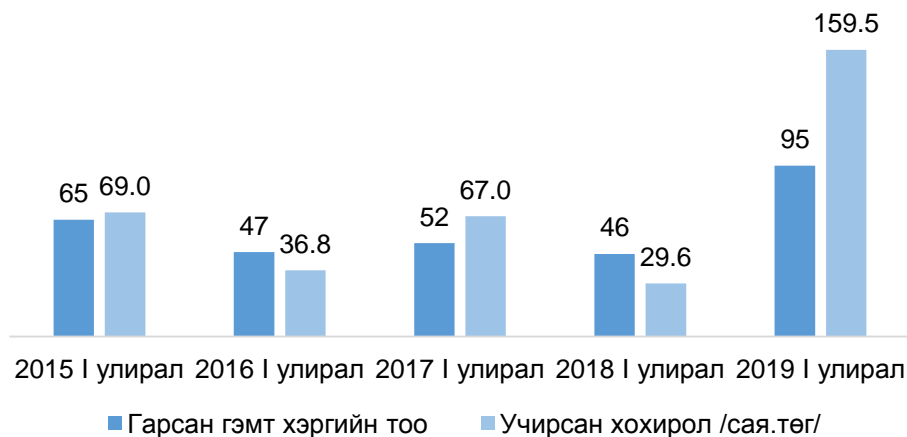
Гэмт хэргийн хэлбэр тоогоор 2019 оны 3 сард

Гэмт хэргийн төрөл хувиар 2019 оны 3 сард

Гарсан гэмт хэргийн тоо, учирсан хохирол сая төгрөгөөр, жил бүрийн нэгдүгээр улирлаар

Банк

Мөнгөний нийлүүлэлт /M2/ 2019 оны 3 дугаар сарын эцэст 95.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос 20.2 тэрбум төгрөг буюу 26.9 хувиар өсчээ.

Үзүүлэлт	Хугацаа	
	2018-III	2019-III
Мөнгөний нийлүүлэлт M2	74943.3	95111.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар	15.2	26.9
Нийт хадгаламж	65372.0	83626.7
Сарын өөрчлөлт, хувиар	14.3	27.9
Төгрөгийн хадгаламж	65232.8	83253.8
Сарын өөрчлөлт, хувиар	14.6	27.6
Валютын хадгаламж	139.2	373.0
Сарын өөрчлөлт, хувиар	-45.6	168.0

Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгө 0.4 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос 0.2 тэрбум төгрөг буюу 53.3 хувиар өсчээ.

Аж ахуйн нэгж, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2019 оны 3 дугаар сарын эцэст 123.9 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос 21.6 тэрбум төгрөг буюу 21.1 хувиар өсчээ.

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2019 оны 3 дугаар сарын эцэст 966.7 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 266.9 сая төгрөг буюу 38.0 хувиар өсчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 0.8 хувийг эзэлж байна.

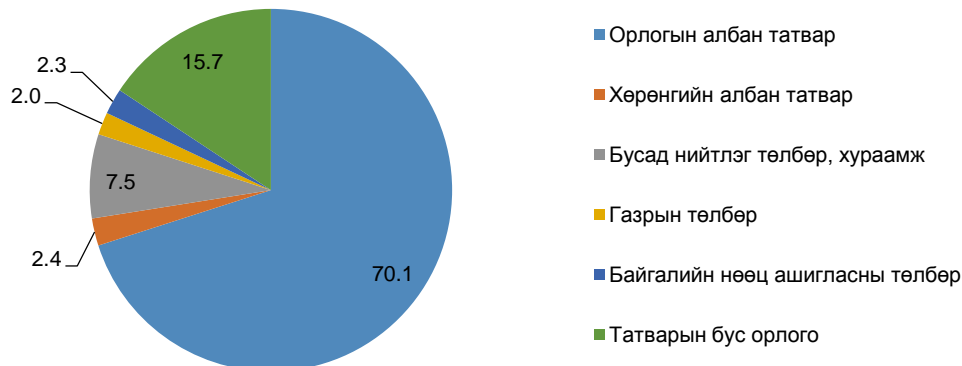
Чанаргүй зээл 2019 оны 3 дугаар сарын эцэст 916.2 сая төгрөг болж өмнөх оноос 263.0 сая төгрөгөөр буурсан байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 0.7 хувийг эзэлж байна.

Төсвийн орлого

Аймгийн төсөвт нийт 2.2 тэрбум төгрөг хүрч, төлөвлөгөөг 117.8 хувиар, үүнээс татварын орлого 1.7 тэрбум төгрөг оруулж төлөвлөгөөг 102.4 хувиар биелүүлсэн байна.

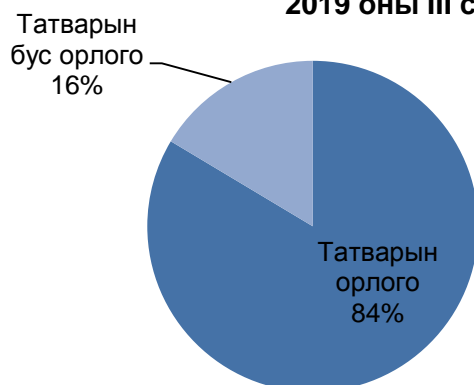
Татварын бус орлого 317.2 сая төгрөг төлөвлөгөөг 286.8 хувиар, улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлого 238.1 сая төгрөг болж төлөвлөгөөг 133.1 хувиар давуулан биелүүлсэн байна.

Орлогын бүтэц, мянган төгрөгөөр 2019 оны III сард

Аймгийн төсвийн бүрдэл нь татварын орлогоор 84 хувь, татварын бус орлогоор 16 хувь тус тус бүрдсэн үзүүлэлттэй байна.

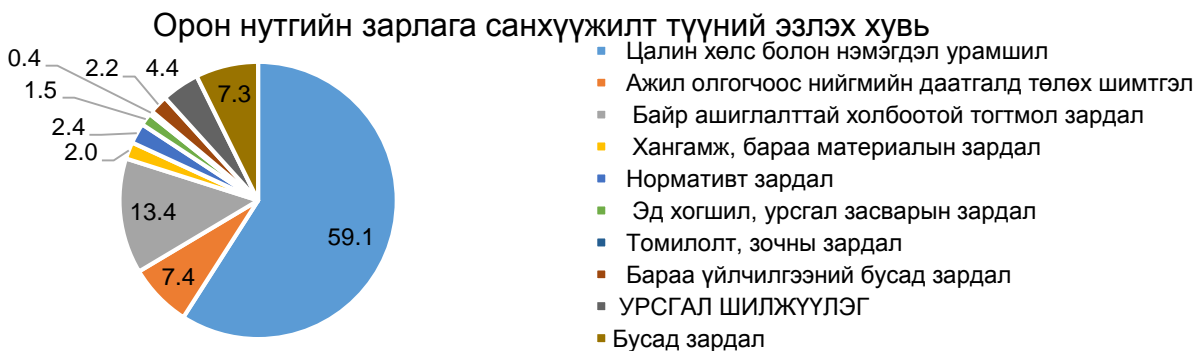
Төсвийн орлогын төрөл, мянган төгрөгөөр 2019 оны III сард

Төсвийн зарлага

Орон нутгийн төсвийн зарлага санхүүжилтийн 69.2 хувийг санхүүжүүлэв. Үүнд бараа, ажил үйлчилгээний зардлын 74.4, цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын төлөвлөгөөний 93.0, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалын шимтгэлийн 93.1, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлын 85.1, хангамж, бараа материалын зардлын 69.7, хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгалын 21.9, эд хогшил, урсгал засварын зардлын 58.8, томилолт, зочны зардлын 42.1, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжын 44.5, бараа үйлчилгээний бусад зардлын 75.7, урсгал шилжүүлэгийн 156.9 хувийг тус тус санхүүжүүлсэн байна.

Орон нутгийн төсвийн байгууллагууд 2.5 сая төгрөгийн авлагатай, 319.5 сая төгрөгийн өглөгтэй ажиллажээ.

Үнэ

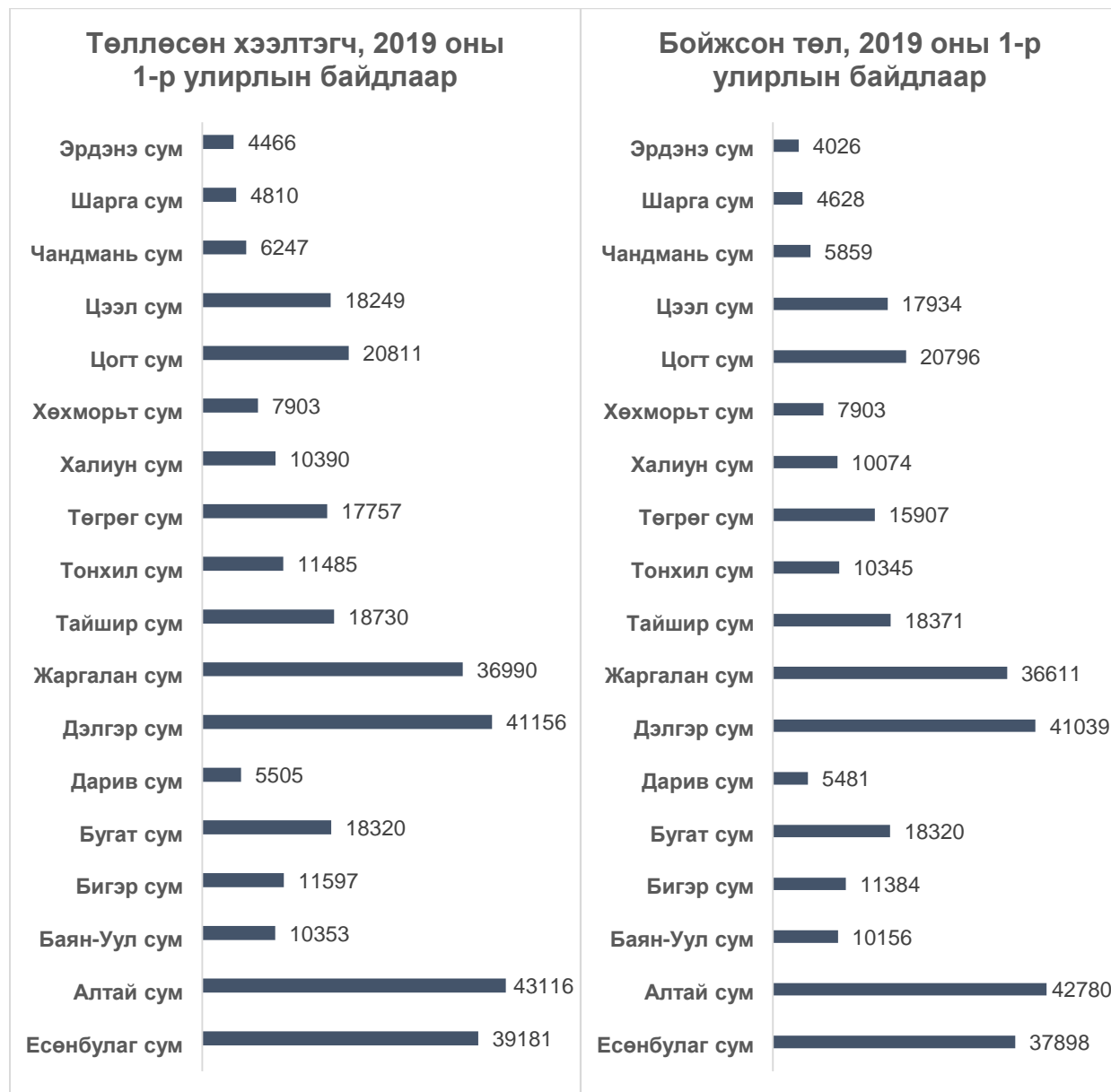
Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс Говь-Алтай аймгийн хэмжээнд 2018 оны 3 дугаар сард өмнөх сараасаа 0.8 хувиар, өмнөх оны жилийн эцсээс 3.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.5 хувь, суурь үеийнхээс 9.1 хувиар өссөн байна. Ерөнхий индекс 2018 оны 3 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.8 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн индекс 4.0 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН ИНДЕКС, бүлгээр, 2015=100%

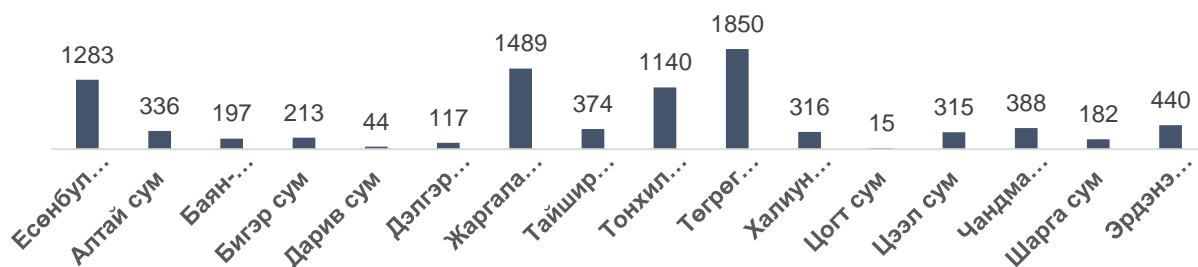
Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	2018-03	2018-03	2018-03	2018-03
		2015-12	2017-03	2017-12	2018-02
Ерөнхий индекс	100	109.1	104.5	103.1	100.8
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	105.2	109.6	109.9	104.0
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	114.1	111.0	109.4	100.0
Хувцас, бөс бараа, гутал	16.1	110.9	102.4	100.6	100.2
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	111.3	102.8	102.0	98.3
Гэр ахуйн тавилга, бараа	4.7	113.1	104.7	100.7	100.0
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	106.2	104.4	100.0	100.0
Тээвэр	12.2	106.8	107.4	103.9	100.6
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	97.6	98.8	98.8	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	101.6	100.2	100.0	100.0
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	126.4	100.0	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	110.4	108.1	100.0	100.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	101.7	101.1	100.0	100.0

Хөдөө аж ахуй

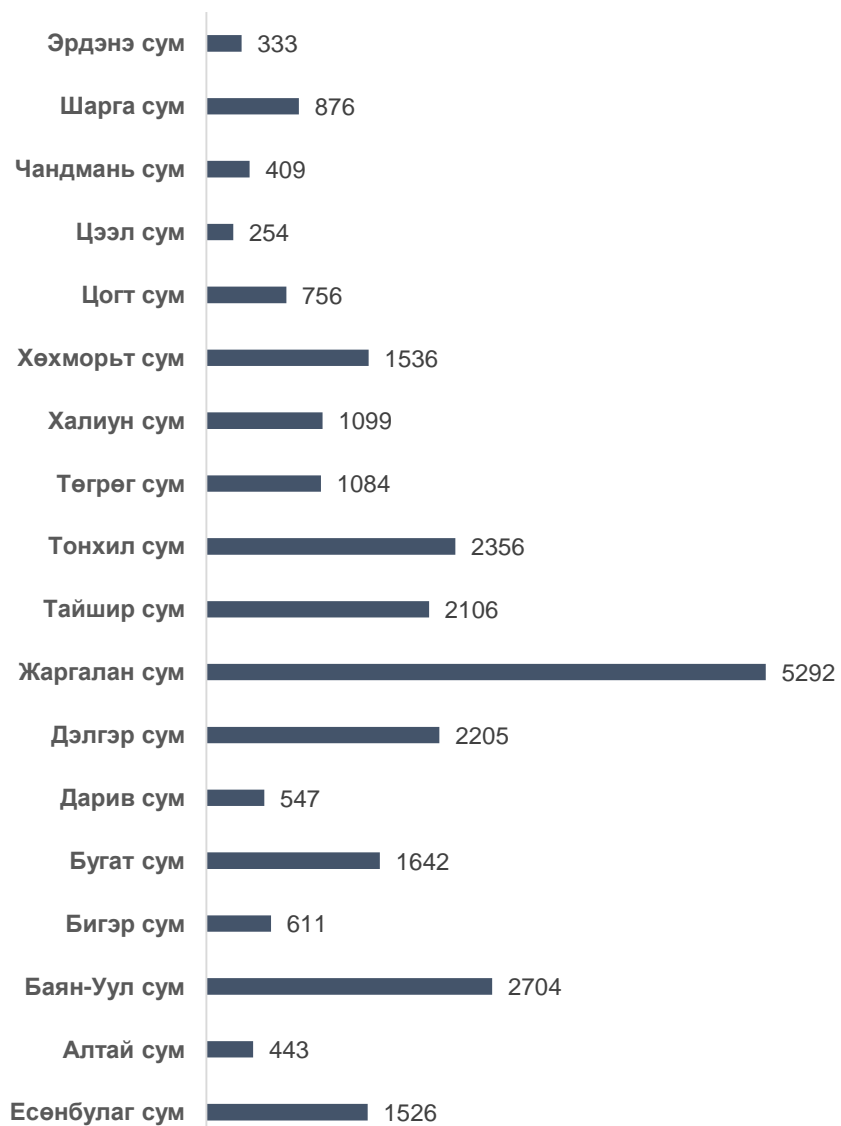
Аймгийн хэмжээнд 2019 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар төллөх насны 1570.8 мянган хээлтэгч малын 327 мянга буюу 20.8 хувь нь эхний 3 сард төллөсөн байна. Эм ямааны 18.5 хувь, эм хонины 28.3 хувь, ингэний 12 хувь, үнээний 5.2 хувь, гүүний 1.7 хувь нь төллөжээ. Гарсан төлийн 97.3 хувь буюу 319.5 мянган төл бойжиж байна. Том малын зүй бусын хорогдол 2019 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар аймгийн хэмжээнд 25779 толгой болж, өмнөх оны мөн үеийхээс 67.5 мянга буюу 3.6 дахин буурсан байна. Том малын зүй бусын хорогдлыг малын төрлөөр авч үзвэл, адуу 943, үхэр 1119, тэмээ 31, хонь 7383, ямаа 16303 байна. Нийт хорогдлын 26.6 хувийг хонь, 63.2 хувийг ямаа эзэлж байна.

Хорогдсон төл, 2019 оны 1-р улирлын байдлаар, сумаар

Хорогдсон том мал, 2019 оны 1-р улирлын байдлаар

Хөдөө аж ахуйн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Хөдөө аж ахуйн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнийн судалгаагаар 2019 оны 3 дугаар сард аймгийн төв болох Есөнбулаг суманд үхрийн шир 12.0 мян.төг, адууны шир 10.0 мян.төг, хонины арьс 1.5 мян.төг, ямааны арьс 42.0 мян.төг байна.

Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2019 оны эхний 3 дугаар сард 3 тэрбум төгрөгт хүрчээ. Аж үйлдвэрийн нийт үйлдвэрлэлийн 79.2 хувийг цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж үйлдвэрлэл, 6.4 хувийг боловсруулах үйлдвэрлэл, 14.4 хувийг уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар тус тус эзэлж байна. Нийт 3.1 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүнийг борлуулсан байна.

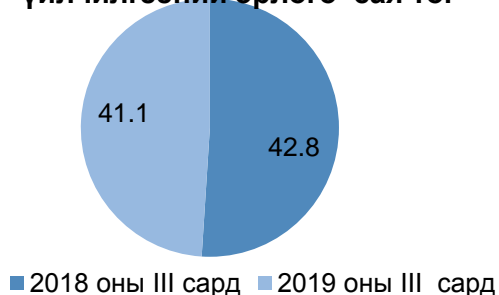
Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл салбараар, 2019 оны 3 сарыг байдлаар, хувиар

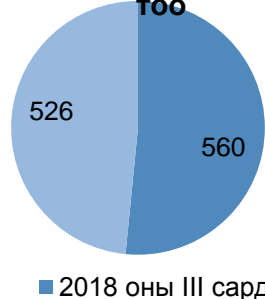
Холбооны газар

Суурин телефон цэгийн тоо 526, холбооны газрын орлого 41.1 сая төгрөг, үүнээс хүн амаас орсон орлого 28.7 сая төгрөгийн орлоготой ажилласан байна.

Харилцаа холбооны үйлчилгээний орлого сая төг

Суурин утасны цэгийн тоо

2019 ОНЫ 4 ДҮГЭЭР САРЫН ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН ТӨЛӨВ

Говь-Алтайн нутаг. Энэ сарын агаарын дундаж температур нь Говь-Алтайн өмнөд хэсгээр 7-11 градус, бусад нутгаар 1-6 градус дулаан буюу дунджийн орчим байх төлөвтэй.

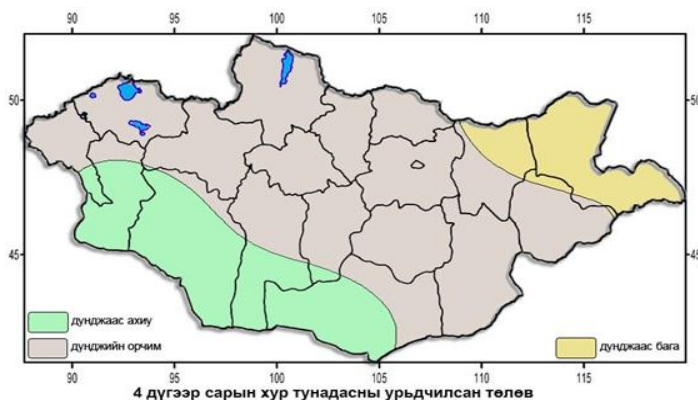

Нэгдүгээр арав хоногийн эхний хагас, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үеэр бага зэрэг хүйтэрч Алтайн өвөр говиор шөнөдөө 0-5 градус хүйтэн, өдөртөө 10-15 градус дулаан, бусад нутгаар шөнөдөө 9-14 градус хүйтэн, өдөртөө 4-9 градус дулаан байна.

Нэг ба хоёрдугаар арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн эхэн ба сүүлчээр харьцангуй дулаарч Алтайн уулархаг нутгаар шөнөдөө 4-9 градус хүйтэн, өдөртөө 10-15 градус дулаан, Алтайн өвөр говиор шөнөдөө 4-9 градус, өдөртөө 20-25 градус дулаан, бусад нутгаар шөнөдөө 0-5 градус хүйтэн, өдөртөө 14-19 градус дулаан байна.

Бусад хугацаанд Алтайн өвөр говиор шөнөдөө 1-6 градус, өдөртөө 14-19 градус дулаан, бусад нутгаар шөнөдөө 4-9 градус хүйтэн, өдөртөө 9-14 градус дулаан байна.

Энэ сард Говь-Алтайн ихэнх нутгаар уур амьсгалын дунджаас ахиу, бусад нутгаар дунджийн орчим хур тунадас орох төлөвтэй.

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн болон эцсээр нутгийн нутгийн өмнөд хэсгээр, хоёрдугаар арав хоногийн сүүлч, гуравдугаар арав хоногийн дунд үе болон сүүлчээр зарим газраар хур тунадас, уулархаг нутгаар нойтон цас орох төлөвтэй.

Салхи нэгдүгээр арав хоногийн дунд, хоёрдугаар арав хоногийн эхэн ба дунд үе, гуравдугаар арав хоногийн дунд үе болон сүүлчээр зарим газраар 14-16м/с, Алтайн уулархаг нутгаар зарим үед 20-24 м/с хүрч цасан болон шороон шуурга шуурах төлөвтэй.

Хөдөлмөр

**ХӨДӨЛМӨР
LABOUR**

**БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН ТОО, тайлант хугацааны эцэст
NUMBER OF REGISTERED UNEMPLOYED, at the end of period**

Боловсролын түвшинээр	By educational level	2015.XII	2016.XII	2017.XII	2018.XII	3-сар In march	
						2018	2019
Бүгд	Total	1044	786	796	919	807	811
Үүнээс: эмэгтэй	of which:female	547	435	430	462	465	395
Дээд боловсролтой	Higher education	252	265	280	226	272	217
Тусгай дунд боловсролтой	Specialized secondary education	72	35	49	46	29	26
Мэргэжлийн анхан шатны	Professional technical and vocational training workers	81	70	66	72	93	88
Бүрэн дунд	Upper secondary school	483	341	331	475	350	402
Суурь	Compulsory secondary school	112	42	41	59	40	48
Бага	Primary school	35	28	27	23	21	17
Боловсролгүй	Uneducated persons	9	5	2	18	2	13

**АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН ТОО, насны бүлгээр, 2019 оны 3 сарын эцэст
NUMBER OF UNEMPLOYED, by age group, at the end of march 2019**

Үүнээс: насны бүлгээр of which:by age group

Сар Months	Бүгд Total	Үүнээс: эмэгтэй female	15-24	25-34	35-44	45-59	55-59	60+						
			Эмэгтэй female	Эмэгтэй female	Эмэгтэй female	Эмэгтэй female	Эмэгтэй female	Эмэгтэй female						
I														
II	879	430	183	93	290	145	230	119	147	63	20	6	9	4
III	811	395	184	98	267	126	197	103	135	59	21	7	7	2

2019 ОНЫ 3 САРД АЖИЛГҮЙЧҮҮДЭЭС ТАЙЛАНТ САРД АЖИЛД ОРСОН ХҮН
NUMBER OF UNEMPLOYED ENTERED INTO WORK, in the 2 months of 2019

Сар Month	Бүгд Total	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газарт	Төрийн төсөвт байгууллагад Government organization	Компани Company	Хоршоо Cooperative	Бусад Other
I						
II	7		5			2
III	40		29	2		9

АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН ТОО, СУМААР
NUMBER OF UNEMPLOYED, by som

ᠨᠣᠶ	Sum	Ажилгүйчүүдийн тоо Number of unemployed						
		2015.XII	2016.XII	2017.XII	2018.XII	3-р сар		
						march		
						2018	2019	2019%
Есөнбулаг	Yesunbulag	284	326	353	487	445	399	89.7
Алтай	Altai	40	10	27	17	18	12	66.7
Баян-Уул	Bayan-Uul	22	40	28	30	35	21	60.0
Бигэр	Biger	56	35	24	29	32	23	71.9
Бугат	Bugat	26	19	31	30	28	28	100.0
Дарив	Darib	47	17	12	54	14	58	414.3
Дэлгэр	Delger	45	44	75	24	22	20	90.9
Жаргалан	Jargalan	33	11	6	11	6	8	133.3
Тайшир	Taishir	17	15	16	3	17	5	29.4
Тонхил	Tonhil	68	20	11	30	12	26	216.7
Төгрөг	Tugrug	37	21	16	21	14	21	150.0
Халиун	Haliun	35	25	30	25	18	17	94.4
Хөхморьт	Huhmorit	15	34	16	12	12	9	75.0
Цогт	Tsogt	73	61	63	38	38	37	97.4
Цээл	Tseel	37	15	16	33	33	51	154.5
Чандмана	Chandmana	75	34	45	42	53	46	86.8
Шарга	Sharga	46	34	12	18	15	15	100.0
Эрдэнэ	Erdene	25	25	15	15	17	15	88.2
Бусад аймгууд болон УБ-т бүртгэлтэй	Other	63	-	-		-		
ДҮН	TOTAL	1044	786	796	919	829	811	97.8

Нийгмийн даатгал, халамж

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ОРЛОГО, сан, даатгалын төрлөөр

REVENUE OF SOCIAL INSURANCE FUND AND INSURERS, by types of funds and insurance

Үзүүлэлт	Indicators	Сая төгрөг / Mln tugrug	Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчид / Pensionaries, who got pension from the social insurance fund
Нийгмийн даатгалын сангийн орлого	Revenue of social insurance fund	9436.77	8289
Тэтгэврийн даатгалын сангийн	Retirement insurance fund	7964.94	7802
Тэтгэмжийн даатгалын сангийн	Benefit insurance fund	402.66	414
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн	Health insurance fund	790.82	0
ҮОМШӨ-ний даатгалын сангийн	IAOD insurance fund	211.39	23
Ажилгүйдлийн даатгалын сангийн	Unemployment insurance fund	66.96	50
Нийгмийн даатгалд даатгуулагчид / The number of insurers			
Заавал даатгуулагчид / Compulsory insurers			7791
Сайн дураар даатгуулагчид / Voluntary insurers			2461
Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан даатгуулагчид / Health insurance insurers			31905

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО ЗАРЛАГА, халамжийн төрлөөр

REVENUE AND EXPENDITURE OF SOCIAL WELFARE SERVICES, by types of welfare

Үзүүлэлт	Indicators	Орлого сая.төг / Revenue	Зарлага сая.төг / Expenditure	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж, хөнгөлөлт авсан иргэд / Beneficiaries of social welfare pensions, allowances, benefits and concession
Бүгд	Total	2,709.20	2,528.50	23,376.00
Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ	Social welfare services	1137.1	1080.5	8318
Жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдийн мөнгөн тэтгэмж	Allowance to pregnant and lactating mothers	60.8	59.6	681
Алдар цолтой ахмадуудад үзүүлсэн хөнгөлөлт, тусламж	Benefits for honored elders	20.7	14	28
Алдарт эхийн одонгийн тусламж	Allowances for elders with "The medal of glorious mother"	676.2	648	4866
Хүнс, тэжээлийн хөнгөлөлт	Benefits of food	153.8	117.8	4431
Насны хишиг	Age grace	195.0	186.1	2195
Цалинтай ээж		397.3	386.0	2742
Өрх толгойлсон эцэг эхийн тэтгэмж		38.3	36.5	115
ОНОТХҮЙлчилгээ	Other welfare services	30.0	0	0

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ОРЛОГО, сан, даатгалын төрлөөр			
<i>REVENUE OF SOCIAL INSURANCE FUND AND INSURERS, by types of funds and insurance</i>			
Үзүүлэлт	Indicators	Сая төгрөг / Mln tugrug	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр авагч / who got pension insurance fund
Нийгмийн даатгалын сангийн орлого	Revenue of social insurance fund	9436.77	8289
Тэтгэврийн даатгалын сангийн	Retirement insurance fund	7964.94	7802
Тэтгэмжийн даатгалын сангийн	Benefit insurance fund	402.66	414
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн	Health insurance fund	790.82	0
ҮОМШӨ-ний даатгалын сангийн	IAOD insurance fund	211.39	23
Ажилгүйдлийн даатгалын сангийн	Unemployment insurance fund	66.96	50
Нийгмийн даатгалд даатгуулагчид / The number of insurers			
Заавал даатгуулагчид / Compulsory insurers			7791
Сайн дураар даатгуулагчид / Voluntary insurers			2461
Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан даатгуулагчид / Health insurance insurers			31905

Эрүүл мэнд

ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД
PUBLIC HEALTH OF POPULATION

№	Сумын нэр	Soum	Төрсөн эх Women who gave births		Эхийн эндэгдэл Maternal Deaths		Төрсөн хүүхэд Births		Нялхасын эндэгдэл Infant mortality		1-5 хүртэлх настай хүүхдийн эндэгдэл Under-five mortality		Нийт нас баралт Deaths		Эмнэлэгт нас баралт Deaths	
			2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	Есөнбулаг	Yesunbulag	249	298			255	302	6	9		1	27	32	8	13
2	Алтай	Altai	2	4			2	4	0	0		1	1	2	1	0
3	Баян-Уул	Bayan-Uul	2				2		0	0		0	7	7	1	
3	Бигэр	Biger	2	3			2	3	0	0		0	1	1		
4	Бугат	Bugat	1	1			1	1	0	0		0		8		1
5	Гуулин	Gulin							0	0		0	2	0		
5	Дарив	Darib	2	3			1	3	0	1		0	3	1	2	
6	Дэлгэр	Delger	2	1			2	1	0	0		0	5	0		
7	Жаргалан	Jargalan							1	0		0	2	0	1	
8	Тайшир	Taishir							1	0		0	2	3		
8	Тонхил	Tonhil	4	2			4	2	0	0	1	0	6	1	1	
9	Төгрөг	Tugrug	3				3		0	2		0		4		4
10	Халиун	Haliun	1	1			1	1	0	0		0	7	2	1	
10	Хөхморьт	Huhmorit		2				3	0	1		0	5	6	2	4
11	Цогт	Tsogt		3				3	0	0	1	0	5	4	2	1
12	Цээл	Tseel	3	1			3	1	0	0		0	2			
12	Чандмана	Chandmani	4	4			4	4	0	0		0	2	3		
13	Шарга	Sharga							0	0		0	1	1		
14	Эрдэнэ	Erdene	4	3			4	2		0		0	1	4		
15	Баянтоорой	Bayantoroi							0	0		0	5	2	1	1
22	Дүн	Total	279	326	0	0	284	330	8	13	2	2	84	81	20	24

№	Сумын нэр	Soum	Цочмог халдварт өвчлөл бүгд Infectious Diseases		Үүнээс: Of which: БЗХӨ STID													
			2018	2019	Трихоминаз Trichomoniasis		Тэмбүү Syphilis		Заг хүйтэн Гонорреа Gonorrhoea		Гепатит Hepatite		Сүрьеэ Tuberculosis		Улаан бурхан		Бусад Other	
					2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	Есөнбулаг	Yesunbulag	52	64	3	1	8	10	2	14			1	2			38	37
2	Алтай	Altai	1	1			1			1							0	0
3	Баян-Уул	Bayan-Uul	0	10													0	10
3	Бигэр	Biger	3	0			2										1	0
4	Бугат	Bugat	7	8			7										0	8
5	Гуулин	Gulin	0	1									1				0	0
5	Дарив	Darib	1	0	1		0										0	0
6	Дэлгэр	Delger	1	2				1		1	1						0	0
7	Жаргалан	Jargalan	0	3			0	2		1							0	0
8	Тайшир	Taishir	2	1				1									2	0
8	Тонхил	Tonhil	2	1										1			2	0
9	Төгрөг	Tugrug	4	0			3										1	0
10	Халиун	Haliun	1	2			1	2									0	0
10	Хөхморьт	Huhmorit	1	3			0	1		1			1				0	1
11	Цогт	Tsogt	0	2				1		1							0	0
12	Цээл	Tseel	0	1			0	1									0	0
12	Чандмана	Chandmani	1	0			0										1	0
13	Шарга	Sharga	1	2			1	1									0	1
14	Эрдэнэ	Erdene	0	6						1							0	5
15	Баянтоорой	Bayantoroi	0	0													0	0
16	Харьяаллын бус		6	4	3		1	4	2								0	0
22	Дүн	Total	83	111	7	1	24	24	4	20	1	1	2	3	0	0	45	62

Гэмт хэрэг, гал

БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРГИЙН ТОО, хэргийн төрлөөр, жил бүрийн эхний 3 сарын байдлаар
NUMBER OF COMMITTED OFFENCES, by classification and types of crimes,
in the first 3 months of selected years

Үзүүлэлт		Өссөн дүнгээр				
		№	2018 III	2019 III*	Харьцуулалт	
					тоо	Хувь
Нийт гэмт хэрэг		1	46	95	49	206.5
үүнээс	Хөнгөн	2	36	77	41	213.9
	Хүнд	3	10	18	8	180.0
	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг	4	5	5	0	100.0
	үүнээс Хүнийг алах	5	1	0	-1	0.0
	үүнээс Хүний амь насыг болгоомжгүйгээр хохироох	6	0	1	1	0.0
	үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх	7	3	4	1	133.3
	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	8	14	25	11	178.6
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	9	0	1	1	0.0
	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг	10	2	0	-2	0.0
	үүнээс Хүчиндэх	11	2	0	-2	0.0
хэргийн өнгө	Өмчлөх эрхийн эсрэг /үүнээс/	12	22	54	32	245.5
	Хулгайлах /үүнээс/	13	10	23	13	230.0
	Хувийн өмчийг хулгайлах	14	10	19	9	190.0
	Авто тээврийн хэрэгсэл хулгайлах	15	0	1	1	0.0
	Мал хулгайлах	16	4	6	2	150.0
	Дээрэмдэх	17	0	2	2	0.0
	Залилах	18	5	20	15	400.0
	Хөрөнгө завших	19	1	1	0	100.0
	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг	20	0	0	0	0.0
	үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах	21	0	0	0	0.0
	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	22	0	1	1	0.0
	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг	23	0	2	2	0.0
Бусад	24	3	1	-2	33.3	
Хэргийн илрүүлэлт	25	30.2%	20.5%	-9.7	пункт	
Гудамж талбай	26	6	12	6	200.0	
Гэр орон сууцанд үйлдэгдсэн	27	9	25	16	277.8	
Олон нийтийн газарт үйлдэгдсэн	28	4	6	2	150.0	
Согтуугаар үйлдэгдсэн	29	4	5	1	125.0	
Бүлэглэн үйлдсэн	30	7	3	-4	42.9	
Хүүхэд оролцсон	31	4	5	1	125.0	
Эмэгтэй хүн оролцсон	32	8	11	3	137.5	

Эх үүсвэр: Цагдаагийн газар

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

үргэлжлэл

Үзүүлэлт		Өссөн дүнгээр				
		№	2017 IX	2018 IX	Харьцуулалт	
					Зөрүү	Хувь
хохирол	Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас	33	8	11	3	114.3
	Нийт хохирсон иргэн, байгууллага	34	41	85	44	207.3
	Нас барсан	35	0	3	3	0.0
	Гэмтсэн	36	13	23	10	176.9
	Учирсан хохирол /сая төгрөгөөр/	37	29.6	159.5	129.9	538.9
	Нөхөн төлүүлсэн /сая төгрөгөөр/	38	4.6	16.0	11.4	347.8
	Хохирол нөхөн төлүүлэлтийн хувь	39	15.4	10.1	-5.3	65.6
	Битүүмжилсэн хөрөнгө /сая төгрөгөөр/	40	0	5.0	5	0.0
	Хүлээн авч шалгасан гомдол, мэдээлэл	41	258	379	121	146.9
	Гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээлэл	42	82	168	86	204.9
өргөдөл мэдээллийн үүнээс	ХБХНээсэн	43	51	97	46	190.2
	ХБХНТатгалзсан	44	25	64	39	256.0
	Зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээлэл	45	178	211	33	118.5
	Нийт холбогдогч эмэгтэй	46	14	21	7	150.0
	15 хүртэлх	47	1	7	6	700.0
нас	15 хүртэлх	48	0	0	0	0.0
	16-17 нас	49	2	5	3	250.0
	18-аас дээш	50	11	9	-2	81.8
Холбогдогч Нийгмийн байдал	Малчин	51	1	5	4	500.0
	Төрийн алба хаагч	52	2	1	-1	50.0
	Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч	53	1	2	1	200.0
	Оюутан сурагч	54	0	2	2	0.0
	Ажилгүй	55	8	10	2	125.0
	Урьд шийтгэгдсэн	56	0	0	0	0.0
	Нийт зөрчил	57	1460	3632	2172	248.8
	Торгосон хүн, хуулийн этгээд	58	1382	3550	2168	256.9
ЗАХ авагдсан ЗТХ-аар	Торгуулийн хэмжээ /сая. төг-өөр/	59	59.5	105.0	45.5	176.5
	Баривчлагдсан	60	13	27	14	207.7
	Эрүүлжүүлэгдсэн	61	58	109	51	187.9
	Торгож, эрх хасагдсан	62	44	43	-1	97.7

Эх үүсвэр: Цагдаагийн газар

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо сумаар, жил бүрийн эхний 3 сарын байдлаар
Number of committed offences,
by soum, in the first 3 months of selected years

1	ᠨᠣᠶᠢ	Soum	2018 III	2019 III*	Зөрүү тоо	Хувь
1	Алтай	<i>Altai</i>	1	0	-1	0.0
2	Баян-Уул	<i>Bayn-Uul</i>	0	4	4	0.0
3	Бугат	<i>Bugat</i>	1	0	-1	0.0
4	Бигэр	<i>Biger</i>	0	1	1	0.0
5	Дарив	<i>Dariv</i>	0	0	0	0.0
6	Дэлгэр	<i>Delger</i>	4	11	7	275.0
7	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	1	7	6	700.0
8	Тайшир	<i>Taishir</i>	1	1	0	100.0
9	Тонхил	<i>Tonhil</i>	3	1	-2	33.3
10	Төгрөг	<i>Tugrug</i>	0	1	1	0.0
11	Халиун	<i>Khaliun</i>	2	1	-1	50.0
12	Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	1	4	3	400.0
13	Цогт	<i>Tsogt</i>	2	6	4	300.0
14	Цээл	<i>Tseel</i>	1	3	2	300.0
15	Чандмань	<i>Chandmani</i>	1	1	0	100.0
16	Шарга	<i>Sharga</i>	1	5	4	500.0
17	Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	1	1	0	100.0
18	Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	26	48	22	184.6
19	Бусад аймаг	<i>Other aimag</i>	0	0	0	0.0
	Бүгд	Total	46	95	-	206.5

Эх үүсвэр: Цагдаагийн газар

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

ГАЛЫН МЭДЭЭ FIRE NEWS

№	Төрөл	Түрө	* тоо
1	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Айл өрх	2800
		Объект	66
	Илэрсэн зөрчил	Айл өрх	738
		Объект	230
2		Нийт	968
	Илэрсэн зөрчилд тавьсан торгууль	Байгууллага / мян.төг /	0.0
		Албан тушаалтан	0.0
		Иргэд /мян.төг/	300.0
3		Бүгд /мян.төг/	300.0
4	Галаас аварсан	Хүн	0
		Хөрөнгө / сая.төг/	55.0
	Гал түймрээс учирсан хохирол	Нас барсан хүний тоо	0
		Түлэгдэж гэмтэсэн хүний тоо	0
		Шатсан талбай, ой хээр /га-аар/	0
5		Обектед учирсан хохирол /сая.төг/	21.6
6	Нийт гарсан гал түймэр□		19
7	Ой хээрийн түймэр		0
8	Худал дуудлага		0
9	Иргэд өөрсдөө унтраасан		11
10	Гал дээр ажиллаж унтраасан		5
11	Өөрөө унтарсан гал түймэр		3
	Өнгөрсөн оны мөн үед гарсан гал /өссөн дүнгээр/ 2018/04/10□		9

Эх үүсвэр: Онцгой байдлын газар

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

Банк

МӨНГӨ, ЗЭЭЛ, ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛ
MONEY, LOAN, STOCK MARKET

I. МӨНГӨНИЙ НИЙЛҮҮЛЭЛТ, сарын
эцэст
MONEY SUPPLY, at the end of months

сая төг mln.tog

Хугацаа, сараар Periods, by months	Мөнгө M2 Money M2	Мөнгө M1 Money M1	Төгрөгийн харилцах Current account	Хадгаламжийн байгууллагаас гадуурх мөнгө Currency outside depository corporations	Бараг мөнгө Quasi money	Төгрөгийн хадгаламж Time deposit in DC	Валютын хадгаламж Time deposits in FC	Валютын харилцах Current account in FC	Гүйлгээнд гаргасан бэлэн мөнгө Currency issued in circulation
2019 он									
I	102,976.03	16,969.58	16,174.65	794.93	86,006.46	85,513.53	458.77	34.16	2,670.57
II	97,863.84	11,942.19	12,948.36	(1,006.18)	85,921.66	85,453.72	457.36	10.58	861.65
III	95,111.46	11,450.77	12,681.59	(1,230.81)	83,660.69	83,253.75	372.97	33.97	380.00

II. АЖ АХУЙН НЭГЖ, ИРГЭДЭД ОЛГОСОН ЗЭЭЛИЙН ӨРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ, зээлийн ангиллаар, сарын эцэст
LOANS OUTSTANDING, by classification of loan, at the end of months

сая төг mln.tog

Хугацаа, сараар Periods, by months	Зээлийн өрийн үлдэгдэл Laons outstanding	Хэвийн зээл Standart loans	Хугацаа хэтэрсэн зээл Principal in arrears	Чанаргүй зээл Non performing laons	Төрийн салбар Public sector	Хувийн салбар Private sector	Иргэд Individuals	Бусад Other
2019 он								
I	124,934.48	123,420.50	609.96	904.02	-	26.13	877.89	-
II	123,456.50	121,591.49	939.34	925.67	-	26.13	899.54	-
III	123,865.55	121,982.64	966.73	916.17	-	26.13	890.04	-

Төсөв

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО
GOVI-ALTAI AIMAGS GOVERNMENT REVENUE, by classification of revenue

		<i>мян.мөө thous.tug</i>		
ОРЛОГЫН ТӨРӨЛ	INCOME TYPE	Төлөвлөгөө <i>Project</i>	* Гүйцэтгэл <i>Performance</i>	Хувь <i>Rate</i>
НИЙТ ОРЛОГО		1866017.4	2197565.4	117.8
ОРОН НУТГИЙН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО		1688107.4	1959429.1	116.1
1. ТАТВАРЫН ОРЛОГО		1577524.2	1615272.7	102.4
1.1 Орлогын албан татвар		1274089.8	1414632.2	111.0
1.1.1 Хувь хүний орлогын албан татвар		1274089.8	1414632.2	111.0
Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого		980640.5	1093410.3	111.5
Үйл ажиллагааны орлого		24488.9	31188.7	127.4
Хөрөнгийн орлого		229522.5	277222.5	120.8
Хөрөнгө борлуулсны орлого		17490.0	5207.0	29.8
Шууд бус орлого		21947.9	7603.7	34.6
1.1.2 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		0.0	0.0	0.0
1.2 Хөрөнгийн албан татвар		93082.3	49219.8	52.9
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		71329.7	32328.0	45.3
Галт зэвсгийн албан татвар		4639.5	1804.0	38.9
татвар		17113.1	15087.8	88.2
Малд ногдуулах албан татвар		0.0	0.0	0.0
1.3 Бусад татвар, төлбөр, хураамж		210352.1	151420.7	72.0
1.3.1 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		68723.9	64542.5	93.9
Улсын тэмдэгтийн хураамж		37232.9	39187.7	105.3
Улсын тэмдэгтийн хураамжийн буцаан олголт		-5000.0	0.0	0.0
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр		200.0	599.5	299.8
Хог хаягдлын хураамжийн төлбөр		36291.0	24755.3	68.2
1.3.2 Газрын төлбөр		106768.2	40448.9	37.9
Үүнээс: Газрын төлбөр		106768.2	40448.9	37.9
Дуудлага худалдаа, сонгон шалгаруулалт		0.0	0.0	0.0
1.3.3 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		34842.0	46429.3	133.3
Үүнээс: Ойн нөөц ашигласны төлбөр		0.0	109.2	0.0
Ан, амьтны нөөц ашигласны төлбөр		4617.0	28331.5	613.6
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр		30225.0	17988.6	59.5
Байгалийн ургамал ашигласны төлбөр		0.0	0.0	0.0
1.3.4 Бусад татвар		18.0	0.0	0.0
2. ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		110583.2	317166.4	286.8
Хүү, торгуулийн орлого		92171.0	282552.2	306.6
Төсвийн байгууллагын өөрийн орлого		23240.4	24007.8	103.3
Түрээсийн орлого		2190.6	3136.4	143.2
Бусад орлого		5000.0	7470.0	149.4
3. ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО		0.0	26990.0	0.0
Өмч хувьчлалын орлого		0.0	26990.0	0.0
УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО		177910.0	238136.3	133.9
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар		21000.0	24195.2	115.2
НӨАТатвар		152600.0	192443.8	126.1
Онцгой албан татвар		4000.0	5200.0	130.0
Агаарын бохирдлын төлбөр		310.0	648.8	209.3
Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр		0.0	15648.5	0.0

Эх үүсвэр: Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

* урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА
EXPENDITURE OF PROVINCIAL GOVERNMENT

/мян.мөг, thous.tug/

Төрөл type	Төлөвлөгөө Project	* Гүйцэтгэл Performance	Хувь Rate
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	19,440,731.5	13,458,971.9	69.2
НИЙТ ЗАРЛАГА	17,930,448.9	13,337,963.4	74.4
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	16,216,576.9	12,961,535.5	79.9
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	14,659,688.0	12,364,417.0	84.3
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	8,544,907.5	7,948,946.1	93.0
Үндсэн цалин	6,796,719.7	6,443,638.3	94.8
Нэмэгдэл	355,784.8	281,576.0	79.1
Унаа хоолны хөнгөлөлт	46,484.3	39,882.8	85.8
Урамшуулал	759,347.6	616,379.2	81.2
Гэрээт ажлын хөлс	586,571.1	567,469.8	96.7
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,066,714.6	993,584.2	93.1
Тэтгэврийн даатгал	725,524.5	687,464.8	94.8
Тэтгэмжийн даатгал	85,298.2	75,999.4	89.1
ҮОМШӨ-ний даатгал	68,240.1	63,529.3	93.1
Ажилгүйдлийн даатгал	17,057.5	15,857.0	93.0
Эрүүл мэндийн даатгал	170,594.3	150,733.7	88.4
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	2,126,385.2	1,810,205.8	85.1
Гэрэл, цахилгаан	142,457.4	104,786.3	73.6
Түлш, халаалт	1,923,660.1	1,672,722.4	87.0
Цэвэр, бохир ус	60,267.7	32,697.0	54.3
Байрны түрээс	0.0	0.0	0.0
Хангамж, бараа материалын зардал	383,625.8	264,899.0	69.1
Бичиг хэрэг	38,219.1	23,573.3	61.7
Тээвэр, шатахуун	232,634.6	180,143.9	77.4
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	35,070.2	21,760.3	62.0
Ном, хэвлэл	22,748.0	9,480.4	41.7
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	18,083.9	3,955.0	21.9
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	36,870.0	25,986.1	70.5
Нормативт зардал	603,461.5	320,587.5	53.1
Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	83,332.4	23,251.8	27.9
Хоол, хүнс	497,559.8	294,076.1	59.1
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	22,569.3	3,259.6	14.4
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	335,505.0	197,300.4	58.8
Багаж, техник, хэрэгсэл	161,546.6	108,580.7	67.2
Тавилга	800.0	265.0	33.1
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,165.0	1,078.2	34.1
Урсгал засвар	169,993.4	87,376.5	51.4
Томилолт, зочны зардал	129,789.9	54,697.4	42.1
Гадаад албан томилолт	0.0	0.0	0.0
Дотоод албан томилолт	129,789.9	54,697.4	42.1
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,			
хураамж	1,084,465.5	482,721.9	44.5
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил			
үйлчилгээний төлбөр хураамж	924,047.7	442,566.0	47.9
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	52,628.0	36,220.0	68.8
Даатгалын үйлчилгээ	4,891.2	0.0	0.0
Тээврийн хэрэгслийн татвар	493.5	0.0	0.0
Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	132.4	0.0	0.0
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	96,694.0	808.0	0.8
Газрын төлбөр	18.0	0.0	0.0
Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	760.7	1,010.7	132.9

Эх үүсвэр: Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

* урьдчилсан гүйцэтгэл

Үргэлжлэл
мян.төг, tous.tog

	Төлөвлөгөө <i>Project</i>	* Гүйцэтгэл <i>Performance</i>	Хувь <i>Rate</i>
Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	0.0	2,968.0	0.0
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	384,833.0	291,474.7	75.7
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	345,059.9	280,242.2	81.2
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	39,773.1	11,232.5	28.2
ТАТААС	5,000.1	3,333.4	66.7
Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	5,000.1	3,333.4	66.7
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	378,367.0	593,785.1	156.9
Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	71,750.0	64,000.0	89.2
Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	71,750.0	64,000.0	89.2
Бусад урсгал шилжүүлэг	306,617.0	529,785.1	172.8
Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	51,600.0	422,147.0	818.1
Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	158,099.3	77,195.9	48.8
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,501.1	2,907.8	12.4
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан ал	0.0	0.0	0.0
Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	73,416.6	27,534.5	37.5
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,713,872.0	376,427.9	22.0
Бусад хөрөнгө	1,713,872.0	376,427.9	22.0
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	1,510,282.6	121,008.5	8.0
Эргэж төлөгдөх зээл	1,510,282.6	121,008.5	8.0
ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	-3,374,255.9	1,383,744.1	-41.0
АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,374,255.9	-1,383,744.1	-41.0
Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	3,374,255.9	-1,392,734.1	-41.3
Өмч хувьчлал	0.0	8,990.0	0.0
Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	6,623,040.7	0.0

Эх үүсвэр: Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

* урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

ОРОН НУТГИЙН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ сумаар
PERFORMANCE REVENUE soum

мян.төг thous.tug

№	Сум	Soum	Нийт орлого		Хувь Rate
			Төлөвлөгөө Project	* Гүйцэтгэл Performance	
1	Есөнбулаг	Yesunbulag	215,845.0	197,045.4	97.6
2	Алтай	Altai	8,874.0	10,731.2	104.6
3	Баян-Уул	Bayn-Uul	17,429.3	14,167.5	123.1
4	Бигэр	Biger	6,677.0	10,589.9	156.5
5	Бугат	Bugat	7,710.0	18,170.5	142.3
6	Дарив	Dariv	8,200.0	10,312.5	113.6
7	Дэлгэр	Delger	7,010.0	8,536.5	130.6
8	Жаргалан	Jargalan	5,909.8	14,184.6	143.7
9	Тайшир	Taishir	4,036.5	5,530.1	116.3
10	Тонхил	Tonhil	22,707.0	40,904.2	150.0
11	Төгрөг	Tugrug	9,227.0	16,869.6	114.9
12	Халиун	Khaliun	4,253.9	5,925.7	133.2
13	Хөхморьт	Khukhmorit	7,020.0	8,985.6	111.3
14	Цогт	Tsogt	9,040.0	12,199.3	106.5
15	Цээл	Tseel	13,088.0	24,157.0	117.5
16	Чандмань	Chandmani	11,515.0	9,667.9	123.6
17	Шарга	Sharga	6,980.0	8,288.1	129.6
18	Эрдэнэ	Erdene	8,254.8	9,646.7	182.0
19	Баянтоорой тосгон	Bayntooroi	3,330.0	4,752.2	143.7
20	Гуулин тосгон	Guulin	3,428.6	4,737.3	182.0
21	Татварын хэлтэс	Straight communicant	1,485,481.5	1,762,163.6	111.6
	Дүн		1,866,017.4	2,197,565.4	112.0

Эх үүсвэр: Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

* урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ сумаар
PERFORMANCE REVENUE soum

мян.мөг, thous.tug

№	Сум	Soum	Орон нутаг Provincial government		
			Төлөвлөгөө <i>Project</i>	* Гүйцэтгэл <i>Performance</i>	Хувь <i>Rate</i>
1	Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	3812766.5	3228166.5	84.7
2	Алтай	<i>Altai</i>	665381.4	484225.3	72.8
3	Баян-Уул	<i>Bayn-Uul</i>	514935.3	417737.0	81.1
4	Бигэр	<i>Biger</i>	517794.5	365038.2	70.5
5	Бугат	<i>Bugat</i>	541234.3	432583.1	79.9
6	Дарив	<i>Dariv</i>	580842.0	460359.4	79.3
7	Дэлгэр	<i>Delger</i>	614614.0	458603.5	74.6
8	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	520407.2	329955.9	63.4
9	Тайшир	<i>Taishir</i>	549060.4	393131.7	71.6
10	Тонхил	<i>Tonhil</i>	546671.6	339212.2	62.1
11	Төгрөг	<i>Tugrug</i>	495891.9	370514.6	74.7
12	Халиун	<i>Khaliun</i>	642891.6	409369.1	63.7
13	Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	536601.8	449005.9	83.7
14	Цогт	<i>Tsogt</i>	654261.6	498455.8	76.2
15	Цээл	<i>Tseel</i>	616966.1	399661.9	64.8
16	Чандмань	<i>Chandmani</i>	608491.4	460320.0	75.6
17	Шарга	<i>Sharga</i>	549586.5	363119.3	66.1
18	Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	876123.5	508739.2	58.1
19	Гуулин тосгон	<i>Guulin</i>	307992.5	264555.2	85.9
20	Баянтоорой тосгон	<i>Bayntooroi</i>	337554.2	271689.2	80.5
21	Говь-Алтай аймаг шууд харилцагч	<i>Straight communicant</i>	4950663.2	2554528.8	51.6
	Дүн		19440731.5	13458971.9	69.2

Эх үүсвэр: Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

* урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

Аж үйлдвэр

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН салбараар, (оны үнээр, мян.төг)
GROSS INDUSTRIAL OUTPUT, sector at current price thous.tug

Салбараар	2018 I-III	2019 I-III*	<u>2019</u> <u>2018</u> I-III*
A	1	2	4
Нийт дүн	2472915.6	2964971.7	119.9
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	583574.5	426340.9	73.1
Нүүрс олборлолт	583574.5	418100.0	71.6
Төмрийн хүдэр олборлолт	0.0	8240.9	0.0
Боловсруулах аж үйлдвэр	414747.9	190561.6	45.9
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	396505.9	178906.6	45.1
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	8460.0	11510.7	136.1
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл	12000.0	23700.0	197.5
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	261559.7	66461.5	25.4
Ундаа үйлдвэрлэл	114486.2	77234.4	67.5
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	8874.0	5835.0	65.8
Арьс шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	3817.0	1788.0	46.8
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	2481.0	2412.0	97.2
Резинен болон хуванцар бүтээгдэхүүн	0.0	0.0	0.0
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	0.0	0.0	0.0
Мебель тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	3070.0	1620.0	52.8
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	1474593.2	2348069.2	159.2
Цахилгаан, хий, дулаан үйлдвэрлэл	1226228.2	1968159.4	160.5
Ус ариутгал, усан хангамж	248365.0	379909.8	153.0

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БОРЛУУЛАЛТ
салбараар, (оны үнээр, мян.төг)
GROSS INDUSTRIAL OUTPUT, sector by soum, at current price thous.tug

Салбараар	2018 I-III	2019 I-III*	<u>2019</u> <u>2018</u> I-III*
A	1	2	4
Нийт дүн	2913872.7	3126849.7	107.3
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	602538.3	545135.1	90.5
Нүүрс олборлолт	602538.3	532120.1	88.3
Төмрийн хүдэр олборлолт	0.0	13015.0	0.0
Боловсруулах аж үйлдвэр	459105.3	223943.1	48.8
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	433417.3	203955.9	47.1
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	10142.0	14033.3	138.4
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл	18000.0	34950.0	194.2
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	306912.4	96349.0	31.4
Ундаа үйлдвэрлэл	98362.9	58623.6	59.6
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	13419.0	7614.0	56.7
Арьс шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	5359.0	2494.0	46.5
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	3070.0	7899.2	257.3
Резинен болон хуванцар бүтээгдэхүүн	0.0	0.0	0.0
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	0.0	0.0	0.0
Мебель тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	3840.0	1980.0	51.6
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	1852229.1	2357771.5	127.3
Цахилгаан, хий, дулаан үйлдвэрлэл	1680922.2	2117272.4	126.0
Ус ариутгал, усан хангамж	171306.9	240499.1	140.4

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

Бусад

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ САЛБАРЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

MAIN INDICATORS OF TELECOMMUNICATION SECTOR

Төрөл	Type	Өмнөх оны мөн үед Previous year	2019 оны III* сард		
			Төлөвлөгөө Project	Гүйцэтгэл Performance	Хувь Percent
Харилцаа холбооны үйлчилгээний орлого мян.төг	<i>Revenue from telecommunication services thous.tog</i>	42819.9	27927.2	41123.7	147.3
Хүн амаас олсон орлого мян.төг	<i>Revenue from population thous.tog</i>	29973.3	19549.0	28786.6	147.3
Суурин утасны цэгийн тоо	<i>Number of telephone lines</i>	560	526	526	100.0
Үүнээс: Хүн амаас Суурин утасны цэгийн тоо	<i>of which population telephone lines</i>	410	406	374	92.1

Эх үүсвэр: Холбооны газар

* Урьдчилсан гүйцэтгэл

* Times more

Хөдөө аж ахуй

Төллөсөн хээлтэгч, гарсан төл, бойжсон төл, 2019 оны 1-р улирлын байдлаар

Сум	Төллөсөн хээлтэгч						Гарсан төл					Бойжсон төл					
	Бүгд	Гүү	Үнээ	Ингэ	Эм хонь	Эм ямаа	Бүгд	Унага	Тугал	Ботго	Хурга	Ишиг	Бүгд	Тугал	Ботго	Хурга	Ишиг
	327066	710	1745	1759	139675	183177	328211	710	1745	1759	140230	183767	319512	1692	1741	136337	179054
Есөнбулаг	39181	288	274	26	16903	21690	39181	288	274	26	16903	21690	37898	255	26	16457	20888
Алтай	43116	30	18	208	8810	34050	43116	30	18	208	8810	34050	42780	16	208	8675	33851
Баян-Уул	10353	0	36	10	4887	5420	10353	0	36	10	4887	5420	10156	36	10	4752	5358
Бигэр	11597	11	73	143	3175	8195	11597	11	73	143	3175	8195	11384	73	143	3114	8043
Бугат	18320	28	45	55	5465	12727	18320	28	45	55	5465	12727	18320	45	55	5465	12727
Дарив	5505	33	71	234	3310	1857	5525	33	71	234	3310	1877	5481	67	229	3295	1857
Дэлгэр	41156	0	14	36	22787	18319	41156	0	14	36	22787	18319	41039	14	36	22747	18242
Жаргалан	36990	178	395	46	15431	20940	38100	178	395	46	15971	21510	36611	391	46	15414	20583
Тайшир	18730	0	48	32	8550	10100	18745	0	48	32	8565	10100	18371	46	30	8365	9930
Тонхил	11485	21	125	3	8385	2951	11485	21	125	3	8385	2951	10345	120	3	7823	2378
Төгрөг	17757	15	35	442	9558	7707	17757	15	35	442	9558	7707	15907	35	442	8408	7007
Халиун	10390	40	273	96	7460	2521	10390	40	273	96	7460	2521	10074	263	94	7328	2350
Хөхморьт	7903	0	85	37	3225	4556	7903	0	85	37	3225	4556	7903	85	37	3225	4556
Цогт	20811	0	80	22	8408	12301	20811	0	80	22	8408	12301	20796	80	22	8393	12301
Цээл	18249	55	109	42	4877	13166	18249	55	109	42	4877	13166	17934	103	40	4792	12948
Чандмань	6247	10	27	41	4303	1866	6247	10	27	41	4303	1866	5859	26	41	4144	1638
Шарга	4810	0	15	195	2390	2210	4810	0	15	195	2390	2210	4628	15	193	2310	2110
Эрдэнэ	4466	1	22	91	1751	2601	4466	1	22	91	1751	2601	4026	22	86	1630	2287

Хорогдсон том мал, хорогдсон төл, 2019 оны 1-р улирлын байдлаар

Сум	Хорогдсон том мал						Хорогдсон төл					
	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
	25779	943	1119	31	7383	16303	8699	22	53	18	3893	4713
Есөнбулаг	1526	122	121	0	363	920	1283	16	19	0	446	802
Алтай	443	8	35	18	161	221	336	0	2	0	135	199
Баян-Уул	2704	216	118	0	1159	1211	197	0	0	0	135	62
Бигэр	611	16	25	4	222	344	213	0	0	0	61	152
Бугат	1642	0	0	1	146	1495						
Дарив	547	95	59	0	198	195	44	0	4	5	15	20
Дэлгэр	2205	37	72	1	415	1680	117	0	0	0	40	77
Жаргалан	5292	15	83	1	1971	3222	1489	1	4	0	557	927
Тайшир	2106	134	146	0	625	1201	374	0	2	2	200	170
Тонхил	2356	108	172	5	587	1484	1140	0	5	0	562	573
Төгрөг	1084	55	14	0	122	893	1850	0	0	0	1150	700
Халиун	1099	49	72	1	415	562	316	1	10	2	132	171
Хөхморьт	1536	15	21	0	320	1180						
Цогт	756	5	55	0	146	550	15	0	0	0	15	0
Цээл	254	25	23	0	85	121	315	4	6	2	85	218
Чандмань	409	12	21	0	91	285	388	0	1	0	159	228
Шарга	876	28	42	0	256	550	182	0	0	2	80	100
Эрдэнэ	333	3	40	0	101	189	440	0	0	5	121	314

Малын үнэ, 2019 оны 3-р сарын байдлаар

хэмжих нэгж: төгрөг

Төрөл	Дундаж	Сум																	
		Есөнбулаг	Алтай	Баян-Уул	Бигэр	Бугат	Дарив	Дэлгэр	Жаргалан	Тайшир	Тонхил	Төгрөг	Халиун	Хөхморьт	Цргт	Цэрл	Чандмань	Шарга	Эрдэнэ
Буур	1138888.9	1300000	1500000	1000000	1000000	1000000	1300000	1200000	1000000	1200000	800000	1000000	1200000	1000000	1000000	1100000	1400000	1500000	1000000
Нас гүйцсэн ат	958333.3	1000000	1000000	1000000	900000	700000	850000	950000	1000000	1000000	900000	900000	800000	1000000	1000000	1000000	1300000	1000000	950000
Нас гүйцсэн ингэ	783333.3	950000	800000	700000	700000	600000	800000	800000	800000	800000	700000	700000	700000	700000	900000	850000	1000000	800000	800000
Эр шилбэ	572222.2	650000	600000	500000	500000	600000	450000	450000	450000	650000	600000	550000	500000	500000	650000	700000	800000	550000	600000
Эм шилбэ	550000.0	650000	600000	400000	500000	500000	450000	450000	450000	650000	600000	450000	500000	500000	650000	600000	800000	550000	600000
Эр ботго	280555.6	420000	250000	300000	300000	400000	250000	250000	250000	300000	200000	200000	250000	300000	300000	300000	350000	200000	230000
Эм ботго	280555.6	420000	250000	300000	300000	400000	250000	250000	250000	300000	200000	200000	250000	300000	300000	300000	350000	200000	230000
Азарга	1000000.0	1200000	1000000	750000	1100000	800000	900000	1000000	900000	1000000	600000	1200000	1200000	1000000	1000000	1100000	1300000	1200000	750000
Соёолон үрээ	708333.3	800000	800000	600000	700000	700000	700000	700000	800000	500000	600000	800000	600000	700000	750000	700000	800000	800000	700000
Соёолон гүү	633333.3	800000	700000	500000	600000	600000	650000	650000	700000	500000	500000	500000	600000	600000	700000	700000	700000	800000	600000
Шүдлэн үрээ	475000.0	650000	550000	400000	500000	600000	350000	400000	550000	400000	400000	600000	450000	400000	450000	450000	500000	500000	400000
Шүдлэн байдас	452777.8	600000	550000	400000	500000	500000	400000	400000	550000	400000	400000	300000	450000	400000	450000	450000	500000	500000	400000
Эр унага	238888.9	250000	250000	200000	250000	300000	200000	200000	250000	250000	250000	300000	250000	250000	250000	200000	250000	200000	200000
Эм унага	238888.9	250000	250000	200000	250000	300000	200000	200000	250000	250000	250000	300000	250000	250000	250000	200000	250000	200000	200000
Бух	1013888.9	900000	1000000	800000	1100000	1000000	1000000	1200000	1000000	950000	900000	1500000	1100000	1000000	800000	1100000	1000000	1000000	900000
Хязаалан шар	805555.6	850000	900000	800000	900000	700000	900000	800000	850000	750000	850000	900000	750000	800000	600000	850000	800000	700000	800000
Хязаалан дөнг	700000.0	750000	800000	700000	700000	600000	600000	700000	800000	750000	600000	850000	700000	700000	600000	700000	700000	650000	700000
Шүдлэн эр үхэр	535000.0	700000	550000	500000	500000	600000	380000	400000	650000	450000	500000	550000	550000	600000	500000	500000	650000	500000	550000
Шүдлэн гунж	510000.0	700000	550000	400000	450000	500000	380000	400000	650000	450000	450000	550000	500000	600000	500000	500000	600000	450000	550000
Эр тугал	216111.1	250000	200000	150000	200000	250000	250000	200000	250000	230000	200000	200000	250000	200000	300000	200000	230000	130000	200000
Эм тугал	216111.1	250000	200000	150000	200000	250000	250000	200000	250000	230000	200000	200000	250000	200000	300000	200000	230000	130000	200000
Хуц	153888.9	130000	180000	150000	180000	200000	180000	180000	150000	120000	150000	150000	130000	150000	120000	150000	140000	160000	150000
Эр хонь	134444.4	140000	150000	150000	140000	130000	100000	180000	120000	180000	120000	100000	130000	130000	130000	140000	120000	130000	130000
Эм хонь	93055.6	90000	110000	100000	100000	80000	70000	110000	90000	130000	60000	80000	90000	100000	100000	80000	95000	90000	100000
Эр төлөг	67222.2	60000	80000	60000	70000	70000	50000	80000	60000	90000	55000	50000	80000	75000	50000	60000	75000	65000	80000
Эм төлөг	66388.9	60000	80000	60000	70000	70000	50000	80000	60000	90000	55000	50000	80000	75000	50000	60000	65000	60000	80000
Эр хурга	31944.4	30000	40000	25000	40000	40000	25000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	25000	30000	30000	40000	30000	40000
Эм хурга	31944.4	30000	40000	25000	40000	40000	25000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	25000	30000	30000	40000	30000	40000
Ухна	125555.6	130000	180000	120000	130000	150000	150000	110000	120000	100000	130000	130000	110000	130000	100000	110000	120000	150000	90000
Эр ямаа	96944.4	110000	100000	80000	120000	100000	100000	110000	110000	120000	85000	90000	90000	100000	70000	100000	90000	100000	70000
Эм ямаа	66666.7	70000	80000	60000	70000	50000	60000	80000	80000	80000	55000	60000	60000	70000	50000	70000	80000	80000	45000
Эр борлон	43888.9	45000	50000	40000	50000	40000	50000	50000	50000	40000	45000	30000	40000	50000	40000	50000	40000	50000	30000
Эм борлон	43888.9	45000	50000	40000	50000	40000	50000	50000	50000	40000	45000	30000	40000	50000	40000	50000	40000	50000	30000
Эр ишиг	23333.3	25000	25000	20000	25000	25000	30000	25000	25000	20000	20000	20000	25000	25000	20000	20000	20000	30000	20000
Эм ишиг	23333.3	25000	25000	20000	25000	25000	30000	25000	25000	20000	20000	20000	25000	25000	20000	20000	20000	30000	20000